

hangtalan szimfóniáját, tengerszem ragyogását, a túl sok ágat fiadzott fa kínját.

S egyszer csak változik a képanyag, álmjelenetek sorjáznak kazettás mennyezetekről – ezek már Horváth Zoltán György fotói –, s a képolvasó visszatérhet a középkorba, talán az ókorba, őseink korlátlan fantáziavilágával szembesülünk, amikor még nem volt fényszennyeződés, amikor a piktorok csak az áldott napsütést ismerték, s az ecset nem remegett a kezükben a sietségtől. Békésen, elmélyülten, ráérősen festettek akkor szárnyas angyalt, virágfolyondárt, virágözönt (Szentsimon), halfarokban végződő sellőt (Drávaiványi), gyönyörű rozettát (Bánffyhungad), pikelyes sárkányt (Magyarvista), ürbe kiáltó, emberarcú csillagot (Körösfő), bűvös körben ágaskodó cso-

daszarvast (Gelence), bűverejű kígyót (Magyarlóna), és így tovább.

Akkora a bőség színben, szóban, vonalfolyondárban, mintha Aladdin csodalámpáját dörzsöltük volna meg; alig hisszük el, hogy ilyen gazdagok vagyunk.

Arról voltak híresek a garabonciások, hogy bűbájossággal, vajakolással vihart tudtak támasztani; azt tette Toót-Holló Tamás is, fölkorbácsolta a népmesék, a mondák, a legendák óceánvizét, s annak tarajaiba kapaszkodva gátlástalanul mondja, zúgja, zengi a csodák országának himnuszait.

A viharzó tenger fölött az égre kirajzolódtak, mint *Mene, tekel...* a fényes betűk: Csak az jöjjön velem, aki a mítoszok végtelen árján lélekvesztővel hajózni szeret.

Hegedűs Imre János

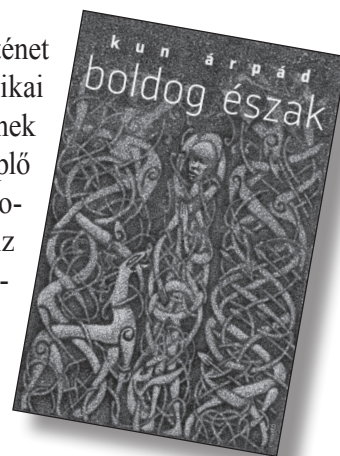
Mint a népmesékben Kun Árpád:
Boldog észak,
Magvető Kiadó, 2014.

„Szembeszálltam egy hegygel
Úgy morzsoltam szét, a két kezemmel
A darabjait összeszedem, és egy szigetet formálok
Talán még egy kis port is kavarok”
(Jimi Hendrix: *Voodoo child*)

„– Te is tudod, hogy nincs NŐL – mondta szenvtelenül. – A valóság sok különféle részletének kellene másképpen egymásba kapcsolódnia ahhoz, hogy francia állampolgár legyél. // – Vagyis nem tudsz csodát tenni? – kérdeztem tőle, hogy színvallatásra kényszerítsem. // Olyat, amire te gondolsz, nem áll módomban... Olyat senki nem tud tenni. Ugyanazért, amiért átkot sem szabad mondania. Az azt jelentené, hogy a cselekedeteivel együtt kívül helyezi magát a teremtett világon, rá nem vonatkoznak a Törvények.” – mondja az identitását kereső, nagykamasz Aimé Billon-nak afrikai nagyapja, amikor az a francia állampolgárok Nagy Összesített Listájáról érdeklődik nála. Aimé csodával határos módon mégis valóra váltja lelkében lappangó álmát, és szülei halála után megszabadul szülőföldjének béklyózó kötelékeitől. Kun Árpád Beninből Norvégiába utazó – már felnőtt – főhőse így teljesíti be, kerüli ki a „Törvényt”, ami ez esetben egyszerre hordozhat teremtett világon inenni és túli üzenetet az olvasó számára, aki egy hétköznapi csodán keresztül részesülhet az idegenség emberközeli feloldásában.

A három részre osztott történet első fejezete Aimé nyugat-afrikai környezetét mutatja be, melynek egy része – köztük a főszereplő rokonsága – még mindig a voodoo vallás bűvkörében él. Az elitiskolában tanuló, majd segédápolóként elhelyezkedő, kevert vérű (joruba, vietnámi, illetve francia származású) fiú látszólag távolságtartóan és érzéketlenül viszonyul népének szelle-

mi szférájához, és saját testéhez-spiritualitásához is, miközben az őt érő – egyes szám első személyben *elmesélt* – történeteket folyton átszövik azok a szürreális látomásokban megmutatkozó mitikus motívumok, amelyek eleinte elidegeníthetetlennek tűnnek elképzelt sorsától. A bourdeux-i átutazással kezdődő második rész mondhatni az elszakadás és az önmegvalósítás mozzanatait vázolja fel, lehántva – ezzel együtt természetesen nem kéregig gyalulva – az addigi fabula misztikus „metaformáját”, teret adva az európai kultúra szekularizált világérzékelésének. Annak is egy szélsőséges alakváltozatát ismerhetjük meg, amely a sztereotípiákkal szemben nem az északi térség társadalmi „hidegségét” hivatott bemutatni, inkább (Aimé ambivalens belső életén és viselkedésbeli vívódásain keresztül) azt kívánja körüljárni, hogy miképpen lehetséges leküzdenünk a velünk született szociális sajátosságok és egyéni adottságok mentén megképződő individuum eredendő idegen-

ségét egy merőben más világban. A harmadik, szintézisként is értékelhető, egyre bensőségesebbé váló szövegegység ily módon hordozza magában az elkülönböződés, valamint az asszimiláció egymást kioltó megnyilvánulásait, ezen felül pedig az önmagát kívülről szemlélő, magától is elidegenedő személyiség gátlásainak nyomon követhető, ugyanakkor váratlan megszűnését. A *Boldog északot* tehát ugyanúgy lehet multikulturális meseként, illetve egzotikus énrégényként olvasni, miközben a Norvégiában élő szerzőhöz kapcsolódó elbeszélői intenciókat is bekapcsolhatjuk az interpretációba.

A franciaországi helyszínen Aimé saját képmásával találkozik orvosná váló ikertestvére személyében, aki egy alternatív sorsvázlatot vetít elé. „Rögtön eszembe jutott az a perc, amikor kilépett belőlem ez a másik, és az útjaink különváltak. Kristálytisztán láttam lelki szemeim előtt, ahogy húsz évvel azelőtt – akkor, amikor eljöttem a nagyapámtól kezemből a levéllel, amelyben apám bejelenti, hogy már megint nem tudta elintézni a jelentkezésemet – ő nem tartott velem... Ahogy lepergett előttem másik énem élete, nevetségesnek tűnt tegnap éjjeli diadalmámorom miatt, hogy anyámmal együtt végül mégis felkerültünk a párizsi repülőgépre. Átvillant rajtam, hogy az életem nem inkább kudarc-e.” A Kun Árpád-féle történetvezetés nem válik ketté, de ebben a pillanatnyi megtorpanásban benne van mindaz az egzisztenciális kiszolgáltatottság, amely éppen *a valóság különféle részleteinek egymásba kapcsolódásának* esetlegességét demonstrálja. Ez esetben mégsem elbizonytalanodásról, hanem az egyéni döntés legitimizálásáról, vagyis az önazonosság bizonyos fokú megtalálásáról van szó. „En egy pillanatnyi megingás után beértem azzal a kevéssel, amit végül mégis megtettem. Azzal, hogy itt vagyok Bordeaux-ban, és farkasszemet nézhetek önmagammal. Éppen ezért álltam a tekintetét.” Többek között erről

a függetlenné és döntésképesse váló felnőtté-érzésről – Aimé esetében persze a férfivá érés meghatározó élményeiről is – szól a regény a fentebb említett identitásproblémák mellett. Mindezt egy olyan nyelvezet tállalja, amely rendkívül olvasóbarátnak és könnyen befogadhatónak mutatja magát, és ehhez mérten nem is poétikai zsonglörködéssel vagy stilisztikai szemfényvesztéssel próbálja fenntartani az érdeklődést; sokkal inkább arra a közvetlen és természetes hangnemre helyezi a hangsúlyt, amely teljes mértékben hitelesíti a (nem utolsó sorban valós személyről mintázott) főhős alakjának megformálását. Ez viszont korántsem olyan készségintű írói feladat, mint azt elsőre gondolnánk. Kun első, igen jól sikerült prózai kísérletének pedig pont ez a referenciálisan is realizálható alak lesz az elsőszámú védjegye, hús-vér képviselője.

A fekete bőrű, nagynövésű, már csak alkatánál fogva is mindenhol kilógó szociális munkás hétköznapi élete akár egysíkú és érdektelen is lehetne. Ez az átlagosnak, egy-egy fordulatot leszámítva eseménytelennek mondható, főként idős ápoltak közt zajló történet azonban éppen az ellenkező hatást érheti el, tájegységtől és éghajlattól függetlenül... „Tudod, hogy úgy beszélsz, mint a népmesékben?” – kérdezi Aimé szerelme, a Szinyakov-szindrómás (rendellenesen alacsony növésű) Gréte hősnőket a regény vége felé. És valóban, itt lehet a titok nyitja: abban a mélyben húzódó meseszerűségben, ami elidegeníthetetlen részét képezi mindannyiunk öntudatlan világképének Afrika déli csücskétől az Északi-sarkig. Aimé pedig ugyanúgy indul szerencsét próbálni, mint megannyi mesebeli szegénylegény vagy legkisebb királyfi, hogy aztán – törvényszerűen – saját korlátait lebontva, távoli vidékeket bejárva találjon majd rá az „elkerülhetetlen” boldogságra...

Papp Máté

Látogasson el a Magyar Napló webáruházába, ahol kedvezményes áron vásárolhatja meg kiadványainkat:

Vers • Próza • Dráma • A Magyar Irodalom Zsebkönyvtára • Nyitott Műhely albumsorozat • Mesekönyvek
Németh László irodalomtörténete • Ismeretterjesztő könyvek • Műfordítások • Művészeti albumok
Szociográfia • Irodalomtörténet, tanulmány, esszé • Antológiák ► www.magyarnaplo.hu